

# PROGRAMNOTER

4. KONCERT SØNDAG DEN 2. FEBRUAR 2020 KL. 15.00  
ODENSE VALGMENIGHED, DRONNINGENSGADE 1, 5000 ODENSE C



## PROGRAM

J.S. Bach: Italiensk koncert BWV 971  
W. A. Mozart: Klaversonate nr. 8 i a-mol, K.V. 310  
Frédéric Chopin: Fantasi i f-mol, op. 49  
Franz Liszt: Klaversonate i h-mol

## FIRE YDERST FORSKELLIGE KOMPONISTPERSONLIGHEDER

Den gudfrygtige, strenge **Johann Sebastian Bach** afsluttede ofte sine værker med bogstaverne SDG (Soli deo gloria = Gud alene æren) for at signalere, at han komponerede for at prise Gud.

"Italiensk Koncert" udgør første del af bind 2 af "Clavier-Übung", som Bach selv beskrev på følgende måde: "Klaverøvelser bestående af en koncert efter italiensk smag og en ouverture i fransk stil komponeret for cembalo med to manualer, komponeret for musikere med henblik på at opfriske deres ånd..."

Man skal især hæfte sig ved to ting: Bach skrev sin italienske koncert for et enkelt instrument, cembaloet, men imiterer i værket en concerto grosso - altså et musikstykke, hvor en enkelt eller en lille gruppe solister stilles overfor et helt orkester. Desuden understreger han, at koncerten er skrevet for et cembalo med to manualer. Derved kan han nemlig opnå en særlig dynamisk effekt ved, at cembalisten spiller forte eller piano - kraftigt eller svagt. Somme tider ens i begge hænder, somme tider forte i den ene hånd og piano i den anden; alt er minutiøst noteret i noderne. Da man ikke kan ændre styrken på et cembalo uanset hvor meget, man banker i tangenterne, var eneste måde at opnå dynamisk kontrast at spille på forskellige manualer med hver sin klang og dynamiske niveau. Den gradvist stigende/faldende dynamiske effekt - crescendo/decrescendo - eksisterede ikke på Bachs tid men blev først opfundet af brødrene Stamitz, der tegner Mannheim-skolen, men de blev først født omkring tidspunktet for Bachs død.

Det geniale legebarn **Wolfgang Amadeus Mozart** skrev sin Klaversonate nr. 8 i 1778, året hvor han mistede sin elskede mor og en af de vanskeligste perioder i hans liv. Mozart var en af sin tids mest brillante pianister, og han skrev de fleste af sine klaverværker til eget brug, dvs. til koncerter i Wien, hvor han dels kunne tjene penge på selve koncerten og dels på udgivelse og salg af værkerne. Hvor noderne til Bachs Italienske Koncert kun indeholder nuancerne "f" for forte og "p" for piano, er Mozarts noder fulde af dynamiske anvisninger, som Bach ville have stået ganske uforstående overfor. Tasteinstrumenterne havde udviklet sig, så man på Mozarts tid kunne trylle med hidtil ukendte dynamiske effekter: "fp" for at angive en accentueret ansats, "ff" når der virkelig skal gives los og ikke mindst det "nymodens" crescendo.

Den vemodige klaverpoet **Frédéric Chopin** komponerede sin Fantasi op. 49 i en alder af 31 og skrev i den anledning: "I dag blev jeg færdig med "Fantasien" - og himlen er smuk, en tristesse i mit herte - men det er i orden. Hvis det var anderledes, ville min eksistens måske ikke være noget værd for nogen. Lad os skjule os, indtil døden er draget forbi".

Fantasien regnes for et af Chopins allerfineste værker, frit i formen - deraf navnet - og med stor kontrastrigdom i det musikalske udtryk. Fantasien lader sig ikke umiddelbart bestemme. Den har elementer af både sonateformen, som vi f. eks. hører i førstesatsen af Mozarts a-mol sonate, og den cykliske form, som skulle komme til at spille en stor rolle i den romantiske musik i det 19. århundrede - bl.a. i Liszt's h-mol sonate.

Den karismatiske polyhistor **Franz Liszt** var velbevandret udi litteraturen og filosofien. Han var kvindebedårer men modtog senere gejstlig indvielse som abbed. Han var komponist, dirigent og underviste en række af tidens mest talentfulde unge pianister, og som Europas førende klavervirtuos havde han, hvad man i nutiden ville kalde "rockstjernestatus".

Liszt's klaversonate indtager en ganske særlig plads i det romantiske klaverrepertoire. Den blev komponeret i 1853 og udgivet året efter med dedikation til Robert Schumann. Da noderne til sonaten ankom i den schumannske husholdning i 1854, afviste Clara Schumann ifølge en kilde at spille værket; hun fandt, at den udgjorde en "omgang støj". Sonaten blev uropført af pianisten og dirigenten Hans von Bülow, og den berygtede wienske musikkritiker Eduard Hanslick skrev i den anledning: "Enhver, der har hørt sonaten og fundet den smuk, står ikke til at redde!". Johannes Brahms faldt angiveligt i søvn under Liszts egen opførelse af sonaten. Senere har sonaten dog indtaget sin retmæssige position som et af de vigtigste værker i det romantiske klaverrepertoire, hvor Liszt udviser en suveræn beherskelse af den cykliske form, hvor musikken afvikles i et langt, ubrudt forløb, og hvor det tematiske materiale dukker op i forskellige ikklædninger. Sonaten stiller enorme tekniske og musikalske udfordringer til fortolkeren.

## MEDVIRKENDE

David Munk-Nielsen modtog klaverundervisning hos den legendariske Anne Øland, fra han var ni år gammel, og blev allerede som 16-årig optaget på Det Jyske Musikkonservatorium. Siden 2017 har han studeret ved Sibelius-Akademiet i Helsinki.

Nationale og internationale musikkonkurrencer er en sikker måde at opnå anerkendelse på - når man altså klarer sig godt. Det har David gjort! Allerede fra han var dreng, har han vundet toppriser i konkurrencer i Danmark, Litauen og Finland. Det foreløbige højdepunkt i karrieren er Davids fornemme præstation i Aarhus Internationale Klaverkonkurrence i marts 2019, hvor han i et stærkt internationalt felt af unge pianister hjembragte såvel andenprisen som to specialpriser.